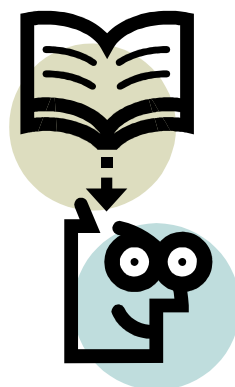


**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
στις ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**



ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ



ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Καθηγητής Λουκάς Τσούκαλης και Δρ. Νίκος Κουτσιαράς

Σκοπός και περιεχόμενο του μαθήματος

Στο μάθημα επιδιώκονται, πρώτον, η συστηματική διερεύνηση των λόγων που συντέιναν στη δημιουργία της ευρωπαϊκής οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ), δεύτερον, η ανάλυση των θεσμών και κανόνων που καθορίζουν την άσκηση της μακροοικονομικής πολιτικής, τόσο της νομισματικής, όσο και της δημοσιονομικής πολιτικής, στο πλαίσιο της ΟΝΕ, και, τρίτον, η αποτίμηση των αποτελεσμάτων και της γενικότερης εμπειρίας από τη μέχρι σήμερα λειτουργία της τελευταίας.

Ειδικότερα, στο μάθημα παρουσιάζονται οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις σχετικά με τη νομισματική ενοποίηση και αναδεικνύονται η λογική και η σκοπιμότητα άρσης της εθνικής νομισματικής αυτονομίας και συγκέντρωσης της νομισματικής εξουσίας στο επίπεδο της ΕΕ. Επίσης, συζητούνται το καθεστώς λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και η νομισματική στρατηγική της, καθώς και η εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής και οι επιπτώσεις της για τις οικονομίες των κρατών μελών της ευρωζώνης. Συζητείται, επίσης, το πλαίσιο άσκησης και ο συντονισμός της δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών μελών, καθώς και η εφαρμογή και οι επιπτώσεις του συμφώνου σταθερότητας και μεγέθυνσης. Τέλος, συζητούνται το καθεστώς που διέπει τις σχέσεις μεταξύ της ευρωζώνης και των κρατών μελών που παραμένουν εκτός ΟΝΕ, καθώς και ο ρόλος του ευρώ στις διεθνείς αγορές και η θέση της ΟΝΕ στο σύστημα διεθνούς μακροοικονομικού συντονισμού.

Θεματικό περίγραμμα διαλέξεων

- Η ιστορία της νομισματικής συνεργασίας στην Ευρώπη
- Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα
- Οικονομική θεωρία I: Άριστες νομισματικές περιοχές
- Οικονομική θεωρία II: Εφικτές νομισματικές περιοχές
- Η πολιτική οικονομία της ανεξαρτησίας της Κεντρικής Τράπεζας
- Η διαπραγμάτευση για την ONE και η Συνθήκη του Μάαστριχτ
- Ενοποίηση και εποπτεία των Ευρωπαϊκών χρηματαγορών
- Η νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
- Οικονομική πολιτική και συντονισμός
- Το σύμφωνο σταθερότητας και (οικονομικής) μεγέθυνσης
- ONE και οικονομική μεταρρύθμιση
- Η εξωτερική διάσταση της ONE
- Η θεσμική αρχιτεκτονική της ONE σε επανεξέταση: Διακυβέρνηση και νομιμοποίηση

Γενική βιβλιογραφία

Aghion, Ph., Ahearne, A., Belka, M., von Hagen, J., Heikensten, L. Pisani-Ferry, J. and Sapir, A. (2008) *Coming of Age: Report on the euro area*, BRUEGEL, Brussels

de Grauwe, P. (2003) *Economics of Monetary Union* (5th edition), Oxford University Press, Oxford

Eichengreen, B. (1997) *European Monetary Unification: Theory, Practice, and Analysis*, MIT Press, Cambridge/ Mass.

Kenen, P. (1995) *Economic and Monetary Union in Europe*, Cambridge University Press, New York

Koutsiaras, N. (2005) *Understanding Economic and Monetary Union*, Metamesonykties Ekdoseis for the Institute of European Integration and Policy, Athens

Sinn, H-W., M. Widgren and M. Kothenburger (2004) *European Monetary Integration*, MIT Press, Cambridge/ Mass.

Tsoukalis, L. (ed.) *Governance and Legitimacy in EMU*, European University Institute/ Robert Schuman Centre for Advanced Studies, <http://www.eui.it/RSCAS>

Κουτσιαράς Ν. (επιμ.), (2009), 'Ευρώ: ένα νόμισμα πολλές κυβερνήσεις, 10 χρόνια καλής συμβίωσης', *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική 15*, Εκδόσεις Παπαζήση

Θεματικό περίγραμμα και αναλυτική βιβλιογραφία

1. Η ιστορία της νομισματικής συνεργασίας στην Ευρώπη

Eichengreen, B. (1995) “The European Payments Union: an efficient mechanism for rebuilding Europe’s trade”, in B. Eichengreen (ed.) *Europe’s Postwar Recovery*, Cambridge University Press

Gillingham, J. (2003) *European Integration, 1950-2003: Superstate or New Market Economy?*, Cambridge University Press, Cambridge/ Mass., Parts I and II

Gros, D. and N. Thygesen (1998) *European Monetary Integration: From the European Monetary System to European Monetary Union* (second edition), Longman Group, London, chps. 1 and 2

Tsoukalis, L. (1977) *The Politics and Economics of European Monetary Integration*, George Allen & Unwin, London

2. Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα

Buiter, W., G. Corsetti and P. Pesenti (2001) *Financial Markets and European Monetary Cooperation: The Lessons of the 1992-1993 Exchange Rate Mechanism Crisis*, Cambridge University Press, Cambridge/ Mass, chps. 1-4

Eichengreen, B. and C. Wyplosz (1993) “The Unstable EMS”, *Brookings Papers on Economic Activity*

Giavazzi, F. and A. Giovannini (1989) *Limiting exchange rate flexibility: The European monetary system*, MIT Press, Cambridge/ Mass

3. Οικονομική θεωρία I: Άριστες νομισματικές περιοχές

Edwards, S. (2006) “Monetary Unions, External Shocks and Economic Performance: A Latin American Perspective”, Working Paper No 43, Bank of Greece

Eichengreen B. and Y. Bayoumi (1993) “Shocking Aspects of European Monetary Unification”, in F. Tores and F. Giavazzi (eds.) *Growth and Adjustment in the European Monetary Union*, Cambridge University Press, Cambridge/ Mass.

McKinnon, R. (1963) “Optimum Currency Areas”, *American Economic Review*, 53, 717- 24

McKinnon, R. (2004) “Optimum Currency Areas and Key Currencies: Mundell I versus Mundell II”, *Journal of Common Market Studies*, 42, 4, 689-715

Mundell, R. (1961) “A Theory of Optimum Currency Areas”, *American Economic Review*, 51, 4, 657-65

4. Οικονομική θεωρία II: Εφικτές νομισματικές περιοχές

Altavilla, C. (2004) “Do EMU Members Share the Same Business Cycle?”, *Journal of Common Market Studies*, 42, 5, 869- 96

Baldwin, R. and V. Di Nino (2006) “Euros and Zeros: The Common Currency Effect on Trade in New Goods”, Discussion Paper No 5973, CEPR

Frankel, J. and A. Rose (1997) “Is EMU more justifiable ex-post than ex-ante?”, *European Economic Review*, 41, 3-5, 753- 60

Frankel, J. and A. Rose (1998) “The Endogeneity of the Optimum Currency Area Criterion”, *Economic Journal*, 108, July, 1009-25

Micco, A., E. Stein and G. Ordóñez (2003) “The currency union effect on trade: early evidence from EMU”, *Economic Policy*, 37, October, 315- 56

Mongelli, F.P. (2005) “What is European Economic and Monetary Union Telling us About the Properties of Optimum Currency Areas”, *Journal of Common Market Studies*, 43, 3, 607-35

5. Η πολιτική οικονομία της ανεξαρτησίας της Κεντρικής Τράπεζας

Cukierman, A. (2007) “Central Bank Independence and Monetary Policy making Institutions: Past, Present and Future, CEPR Discussion Paper No 6441

Giavazzi, F. and M. Pagano (1998) “The Advantage of Tying One’s Hands: EMS Discipline and Central Bank Credibility”, *European Economic Review*, 32, 1055- 82

Grili, V., D. Masciandaro and G. Tabellini (1991) “Political and Monetary Institutions and Public Financial Policies in the Industrial Countries”, *Economic Policy*, 6, 13, 342- 92

Posen, A. (1998) “Central Bank Independence and Disinflationary Credibility: A Missing Link?”, *Oxford Economic Papers*, 50, 3, 335- 59

6. Η διαπραγμάτευση για την ONE και η Συνθήκη του Μάαστριχτ

Dyson K. and K. Featherstone (1999) *The Road to Maastricht*, Oxford University Press, Oxford

Moravcsik, A. (1998) *The Choice for Europe*, Cornell University Press, Ithaca, chp. 6

Sandholtz, W. (1993) “Monetary Politics and Maastricht”, *International Organization*, 47, 1, 1- 39

7. Ενοποίηση και εποπτεία των ευρωπαϊκών χρηματαγορών

Allen, F., M. Chui and A. Maddaloni (2004) “Financial Systems in Europe, the USA, and Asia”, *Oxford Review of Economic Policy*, 20, 4, 490- 508

Angeloni I., (2008), ‘*Testing times for global financial governance*’, Bruegel , http://www.bruegel.org/uploads/tx_btbbreugel/el_031008_governance.pdf

Askari, H. and J. Chatterjee (2005) “The Euro and Financial Market Integration”, *Journal of Common Market Studies*, 43, 1, 1- 11

Brender A., Pisani F., (2009), ‘*Globalized Finance and its collapse*’, Dexia <https://www.dexia-am.com/globalisedfinance/Globalisedfinance.pdf>

De Larosière J., (2009), *Report of the High Level Group on Financial Supervision in the EU*, http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf

European Central Bank, (2009), *Financial Integration in Europe, April 2009*, <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/financialintegrationineurope200904en.pdf>

Grahl, J. and P. Teague (2005) “Problems of financial integration in the EU”, *Journal of European Public Policy*, 12, 6, 1005-21

Veron, N. (2007) “Is Europe Ready for a Major Banking Crisis?”, BRUEGEL Policy Brief 2007/03

8. Η νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Dieppe, A., K. Kuster and P. Mc Adam (2005) “Optimal Monetary Policy Rules for the Euro Area: An Analysis Using the Area Wide Model”, *Journal of Common Market Studies*, 43, 3, 507-37

European Central Bank (2004) *The Monetary Policy of the ECB* (second edition), <http://www.ecb.int>

Gerlach, S. (2004) “The two pillars of the European Central Bank”, *Economic Policy*, 40, October, 389- 439

Honohan, P. and Ph. Lane (2003) “Divergent inflation rates in EMU”, *Economic Policy*, 37, October, 357- 94

Mihov, I. (2001) “Monetary policy implementation and transmission in the European Monetary Union”, *Economic Policy*, 33, October, 369- 406

9. Οικονομική πολιτική και συντονισμός

Beetsma, R., M. Gioulidori and F. Klaassen (2005) “Trade Spillovers of Fiscal Policy in the European Union: A Panel Analysis”, EUI Working Paper, RSCAS No 2005/31, www.eui.it/RSCAS

Buti, M. and A. Sapir (1998) *Economic Policy in EMU*, Oxford University Press, Oxford

European Commission (2002) “Coordination of Economic Policies in the EU: A Presentation of the Key Features of the Main Procedures”, *Euro Paper*, 45, DG ECFIN

Schelkle, W. (2004) “EMU’s second chance: enlargement and the reform of fiscal policy coordination”, *Journal of European Public Policy*, 11, 5, 890- 908

Hodson, D. (2004) “Macroeconomic co-ordination in the euro area: the scope and limits of the open method”, *Journal of European Public Policy*, 11, 2, 231- 48

Weyestrass, K., J. Juenicke, R. Neck, G. Haber, B. van Aarle, K. Schoors, N. Gobbin and P. Clayes (2006) “Economic spillover and policy coordination in the Euro Area”, Economic Paper No 246, European Commission/ DG Economic and Financial Affairs

10. Το σύμφωνο σταθερότητας και (οικονομικής) μεγέθυνσης

Begg, I., M. Buti, H. Enderlein, L. Pensch, W. Schelkle and M. Weale (2004) “Symposium on Reforming Fiscal Policy Co-ordination under EMU”, *Journal of Common Market Studies*, 42, 5, 1023- 59

Buti, M. and P. van den Noord (2004) “Fiscal Discretion and Elections in the Early Years of EMU”, *Journal of Common Market Studies*, 42, 4, 737- 56

Coeure, B. and J. Pisani-Ferry (2005) “Fiscal Policy in EMU: Towards a Sustainability and Growth Pact?”, Bruegel Working Paper, www.bruegel.org

Corden M., (2009), *'The theory of the fiscal stimulus: how will a debt-financed stimulus affect the future?'*, CEPR, Policy Insight No 34 <http://www.cepr.org/pubs/PolicyInsights/PolicyInsight34.pdf>

Fatas, A., J. von Hagen, A.H. Hallett, R. Strauch and A. Sibert (2003) *Stability and Growth in Europe: Towards a Better Pact*, CEPR, London

Fischer, J., L. Jonung and M. Larch (2006) "101 Proposals to reform the Stability and Growth Pact. Why so many? A Survey", Economic Paper No 267, European Commission/ DG Economic and Financial Affairs

11. ONE και οικονομική μεταρρύθμιση

Begg, I. (2006) "Lisbon relaunched. What has changed? Is it working better?", Special Report, CEPS

Bertola, G., T. Boeri and G. Nicoletti (eds.), (2001) *Welfare and Employment in a United Europe*, MIT Press, Cambridge/Mass.

Calmfors, L. (1998) "Macroeconomic Policy, Wage-Setting and Employment: What Difference Does EMU Make?", *Oxford Review of Economic Policy*, 14, 125- 51

Debrun, X. and J. Pisani-Ferry (2006) "Economic Reforms in the Euro Area: Is There a Common Agenda?", Policy Contribution No 5, BRUEGEL

Fernandez, R. and D. Rodrik (1993) "Resistance to Reform: Status Quo Bias in the Presence of Individual Specific Uncertainty", *American Economic Review*, 83, 1146-55

Fregert, K. and L. Jonung (2006) "Policy rule evaluation by contract-makers: 100 years of wage contract length in Sweden", Economic Paper No 270, European Commission/DG Economic and Financial Affairs

Saint- Paul, G. and S. Bentolila (2000) "Will EMU Increase Eurosclerosis", CEPR Discussion Paper No 2423

12. Η εξωτερική διάσταση της ONE

Ahearne, A., J. Pisani-Ferry, A. Sapir and N. Véron (2006) "Global Governance: An Agenda for Europe", Policy Brief Issue 7, BRUEGEL

Barr, D., F. Breedon and D. Miles (2003) "Life on the outside: economic conditions and prospects outside euroland", *Economic Policy*, 37, October, 573- 613

De Grauwe, P. and G. Schnabl (2004) “Nominal versus Real Convergence with Respect to EMU Accession: How to Cope with the Balassa-Samuelson Dilemma”, EUI Working paper. RSCAS No 20, <http://www.eui.it/RSCAS>

European Central Bank (2005) *Review of the International Role of the Euro*, <http://www.ecb.int>

Randall Henning, C. (2007) “Organizing Foreign Exchange Intervention in the Euro Area”, *Journal of Common Market Studies*, 45, 2, 315-342

Rose, A. (2006) “A Stable International Monetary System Emerges: Bretton Woods Reversed”, Discussion Paper No 5854, CEPR

13. Η θεσμική αρχιτεκτονική της ΟΝΕ σε επανεξέταση: Διακυβέρνηση και νομιμοποίηση

Collignon, S. (2004) “Is Europe going far enough? Reflections on the EU’s economic governance”, *Journal of European Public Policy*, 11, 5, 909- 925

Boyer, R. (2000) “The Unanticipated Fallout of European Monetary Union: The Political and Institutional Deficits of the Euro”, in C. Crouch (ed.) *After the Euro: Shaping Institutions for Governance in the Wake of European Monetary Union*, Oxford University Press, Oxford

Verdun, A. and Th. Christiansen (2000) “Policies, Institutions, and the Euro: Dilemmas of Legitimacy”, in Crouch, *op cit*